

ביתרו שהוא חכם וממנה גדול של כל אלילי העולם. כיון שראו שהוא בא ועובד לקדוש-ברוך הוא, ואמר עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים, אז כלם התרחקו מעבודותיהם וידעו שאין בהם ממש, ואז התכבד כבוד השם הקדוש של הקדוש ברוך הוא בכל הצדדים. ולכן נרשמה פרשה זו בתורה, וראשית הפרשה היא בו, ביתרו.

יתרו היה אחד מחכמי פרעה. לפרעה היו שלשה חכמים - אחד יתרו, ואחד איוב, ואחד בלעם. אחד יתרו - שלא היתה עבודה וממנה ושמש וכוכב ששולט על שלטונו שלא היה יודע העבודה שראויה לו ואותו השמוש שלו. בלעם היה מכשף בכל מיני כשפים, בין במעשה בין בדבור. איוב היה פוחד בפחד, ובאותו פחד היה עקרו, משום שדבר שלמעלה, בין של קדשה בין של הצד האחר, לא יכול אדם למשוך רוח שלמעלה למטה ולקרב אליו אלא בפחד, וכיון לבו ורצונו בפחד ובשברון הלב, ואז ימשיך למטה רוח שלמעלה והרצון שהצטרף.

ואם לא ישים לבו ורצונו בפחד לאותו הצד, לא יוכל להדביק בו רצונו, פרט לאותם הצורות הדקיקות, ולא בכלם, משום שיש בהם שליטים שצריכים אליהם את רצון הלב והפחד. כל שפן אותם דברים עליונים שצריך אימה ופחד ורצון יותר.

יתרו הצטרף עבודתו של אותו הצד תמיד, בין בזמן שצריך לו לאדם ובין בזמן שלא צריך לו, כדי שאותו הצד ידבק אליו בשעה שצריך אותו. בלעם נדבק באותם כשפים, כמו שנתבאר. איוב, ברב אותו הפחד שלו, חזר

וכלהו הוּו מסתפלן ביתרו, דאיהו חפים ורב ממנא דכל טעוון דעלמא, כיון דחמו, דאיהו אתא ופלה ליה לקודשא בריה הוא, ואמר עתה ידעתי כי גדול יי' מכל האלהים, כדן כלהו אתרחקו מפולחניהון, וידעו דלית בהו ממשו. כדן אתייקר יקרא דשמא קדישא דקודשא בריה הוא, בכל סטרין. ועל דא אתרשים פרשתא דא באורייתא, ושירותא דפרשתא הוה ביה ביתרו.

יתרו חד מחכימין דפרעה הוה. תלת חכימין הוה ליה לפרעה, חד יתרו, וחד איוב, וחד בלעם. חד יתרו: דלא הוה פולחנא וממנא ושמשא וככבא דשליט על שולטניה, דלא הוה ידע פולחנא דאתחזי ליה, וההוא שמושא דיליה. בלעם, הוה חרשא בכל מיני חרשין בין בעובדא בין במלה.

איוב הוה דחיל בדחילו, ובכהוה דחילו הוה עקרא דיליה, בגין דמלה דלעילא, בין דקדושה, בין דסטרא אחרא, לא יכיל בר נש לאמשכא רוחא דלעילא לתתא ולמקרב גביה, אלא בדחילו. וכיון לביה ורעותיה בדחילו ותבירו דלבא, וכדן ימשיך לתתא רוחא דלעילא ורעותא דאצטריף.

ואי לא ישווי לביה ורעותיה בדחילו לההוא סטרא, לא יכיל לאתדבקה ביה רעותיה, בר להני טופסי דקיקין, ולא בכלהו, בגין דאית בהו שלטנין, דאצטריף לגביהו רעותא דלבא ודחילו. כל שפן אינון מלין עלאין, דאצטריף דחילו ואימתא ורעותא יתיר.

יתרו אצטריף פולחניה דההוא סטרא תדיר, בין בזמנא דאצטריף ליה לבר נש, בין בזמנא דלא אצטריף ליה, בגין דההוא סטרא יהא דביק לגביה, בשעתא דאצטריף ליה.

בְּלָעַם אֶת־דַּבַּק בְּאֵינֹן חֲרָשִׁין, כִּמָּה דְאֶתְמַר.
אִיּוֹב בְּסִגְיָאוֹ דְהָהוּא דְחִילוֹ דִּילֵיהּ אֶהְדֵּר
בְּמִצְרַיִם לְמַדְחַל מְקַמֵּיהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא, כִּד חָמָא אֵינֹן גְּבוּרָן וְנָסִין, דְעֶבֶד קֹדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. יִתְרוֹ, לֹא אֶהְדֵּר בְּכָל דָּא,
עַד דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְכָל אֵינֹן קִשְׁרִין
וְטַפְסִין דְקִשְׁרֵי מִצְרָאֵי, לֹא הוּוּ כְלוּם, וְנִפְקוּ.
וְלִבְתֵּר דְטַבַּע לֹון בְּיַמָּא, כְּדִין תְּב, וְאֶהְדֵּר
לְפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

בְּלָעַם לֹא תְב, וְלֹא אֶהְדֵּר, דְטַנּוּפָא (נ"א דַּמְפָּסָא)
דְסִטְרָא אַחְרָא הָוֵה מִתְדַבֵּק בֵּיהּ, וְעַם
כָּל דָּא אֶסְתַּפְּלוּתָא דְמַרְחִיק הָוֵה מִסְתַּפֵּל, בְּגוּ
הָוֵה טַנּוּפָא (ס"א טַפְּסָא) וְאֶתְדַבְּקוּתָא דְסִטְרָא
אַחְרָא. דְהָא בְּסִטְרָא אַחְרָא אֵית נְהִירוֹ דְקִיק
חַד, דְנְהִיר סַחְרִינֵיהּ, כִּמָּה דְאֶתְ אָמֵר (יחזקאל א)
וְנִגְהֵ לֹו סְבִיב. וְדָא אֶסְתַּפְּלוּתָא זְעִיר (ועל דא)
הָוֵה מִסְתַּפֵּל מַרְחִיק, וְלֹא בְכֻלְהוּ מְלִין.

וְכֵד הָוֵה מִסְתַּפֵּל מְלָה זְעִיר מֵהָהוּא נְהִירוֹ,
כְּבִתֵר פּוֹתְלָא הָוֵה, אָמֵר וְלֹא יָדַע מְאִי
קָאֵמֵר. וְהָוֵה מִסְתַּפֵּל בְּהָהוּא נְהִירוֹ בְּסִתִּימוֹ
דְעֵינָא, וְאֶתְגַּלְגַּל עֵינָא, וְחִזִּי בֵר נֶשׁ נְהוּרָא
סְתִימָא, וְלֹא חִזִּי. וְרִזָּא דָא (במדבר כד) שְׂתֵם הָעֵין,
וְאִיקְמוּהָ שְׂתֵם: סְתוּם, וְכֻלָּא חַד.

דְהָא לִית סִטְרָא אַחְרָא, דְלִית בֵּיהּ (דף ס"ט ע"ב)
נְהִירוֹ דְקִיק זְעִיר מִסִּטְרָא דְקוּדְשָׁא,
כְּגוּוּנָא דְרוּב חֲלָמִין, דְבְּסִגְיָאוֹת תְּבָנָא, אֵית
חַד גְּרַעֲינָא דְחִטִּין. בֵּר אֵלִין טַפְּסֵי דְקִיקִין
חֲצִיפִין, דְכֻלְהוּ מְסֻאֲבֵי יִתִּיר. וּבְהוּ הָוֵה בְּלָעַם
יִוְדַע.

וּבָאָה חוּלְקֵיהּ דְמִשָּׁה, דְאֵיהוּ לְעִילָא בְּכָל
קְדוּשִׁין עֲלָאִין, וְאֶסְתַּפֵּל, בְּמָה דְלֹא
אֶתִּיְהֵב רִשׁוֹ לְבֵר נֶשׁ אַחְרָא בְּעִלְמָא לְאֶסְתַּפְּלָא. וְכִמָּה דְבְּלָעַם הָוֵה חָמִי

בְּמִצְרַיִם לְפַחַד מְלַפְנֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁרָאָה אוֹתָם גְּבוּרוֹת
וְנָסִים שְׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּמִצְרַיִם. יִתְרוֹ לֹא חָזַר בְּכָל זֶה,
עַד שֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְכָל
אוֹתָם קִשְׁרִים וְהִצְוּרוֹת שֶׁקִּשְׁרוּ
הַמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ כְלוּם, וְיָצְאוּ.
וְאַחַר שֶׁטַבַּע אוֹתָם בַּיָּם, אָז שָׁב
וְחָזַר לְעִבּוּדֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
בְּלָעַם לֹא שָׁב וְלֹא חָזַר, שֶׁטַנּוּפֵת
(שְׂצִרַת) הֵצֵד הָאֲחֵר הָיָה דְבוּק בּוֹ,
וְעַם כָּל זֶה הָיָה מִסְתַּפֵּל הַסְתַּפְּלוֹת
שֶׁל מַרְחָק בְּתוֹף אוֹתָהּ טַנּוּפֵת (עוֹרָה)
וְהַדְּבָקוֹת לְצַד הָאֲחֵר, שֶׁהָרִי בְּצַד
הָאֲחֵר יֵשׁ אוֹר דְקִיק אֶחָד שְׁמַאִיר
סְבִיבוֹ, כְּמוֹ שְׁנַאָמֵר (יחזקאל א) וְנִגְהֵ
לוֹ סְבִיב. וְזוֹ הַסְתַּפְּלוֹת קִטְנָה (ועל
זה) הָיָה מִסְתַּפֵּל מַרְחֹק, וְלֹא בְּכָל
הַדְּבָרִים.

וְכִשְׁהָיָה מִסְתַּפֵּל דְבָר קָטָן מֵאוֹתוֹ
הָאוֹר, זֶה הָיָה כְּמֵאֲחֵרֵי הַכֶּתֶל.
אָמֵר וְלֹא יָדַע מָה אָמֵר. וְהָיָה
מִסְתַּפֵּל בְּאוֹתוֹ הָאוֹר בְּסִתִּימוֹת
הָעֵין, וְהָעֵין מִתְגַּלְגַּלַּת, וְרוֹאָה
הָאָדָם אוֹר סְתוּם וְלֹא רוֹאָה. וְסוּד
זֶה שְׂתֵם הָעֵין, וּפְרָשׁוּהָ שְׂתֵם -
סְתוּם, וְהַכֵּל אֶחָד.

שְׁהָרֵי אֵין צַד אַחַר שְׂאִין בּוֹ אוֹר
דְקִיק קָטָן מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ רַב
הַחֲלוּמוֹת, שְׁכָרֵב הַתְּבֵן יֵשׁ גְּרַעֲיִין
אֶחָד שֶׁל חִטָּה, פָּרַט לְצוּרוֹת
הַדְּקִיקוֹת הִלְלוּ הַחֲצוּפוֹת שְׁכָלָם
יּוֹתֵר טְמֵאוֹת, וּבְהֵם הָיָה בְּלָעַם
יּוֹדַע.

אֲשֶׁר חֲלָקוּ שֶׁל מִשָּׁה, שֶׁהוּא
לְמַעַלָּה בְּכָל הַקְּדוּשׁוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת,
וְהַסְתַּפֵּל בְּמָה שֶׁלֹּא נִתְּנָה רִשׁוֹת
לְאָדָם אַחַר בְּעוֹלָם לְהַסְתַּפֵּל.
וְכִמּוֹ שֶׁבְּלָעַם הָיָה רוֹאָה אוֹר קָטָן
דְקִיק כְּמֵאֲחֹרֵי הַכֶּתֶל מִתּוֹף אוֹתוֹ
הֵצֵד הָאֲחֵר, אַף כֵּן מִשָּׁה מִתּוֹף

אור עליון גדול ורב היה רואה למטה כמאחורי הכתל חשף דקיק אחד שנראה לו, ולא בכל זמן, כמו שבלעם לא היה מסתכל באותו אור בכל זמן.

אשרי חלקו של משה הנביא הנאמן, מה כתוב בו? (שמות א) וירא מלאך ה' אליו בלפת אש מתוך הסנה. הסנה היה ודאי בתוך אותה קנשה, ונדבק בו. שהכל נדבק זה בזה, טהור וטמא. אין טהור אלא מתוך טמא.

וכו' זה - (איוב יד) מי יתן טהור מטמא. קלפה ומח עולים זה בזה, וקלפה זו לא תזונו ולא תשכר עד הזמן שבו יקומו המתים מן העפר, אז תשכר הקלפה, ואור יאיר בעולם בלי סתר מתוך המת. אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

ואת שני בניה. אמר רבי חייא, וכי בניה ולא בניה של משה? אלא משום שהיא השתדלה אחריהם בלי בעלה, קראה להם התורה בניה ולא בניה. אמר רבי יוסי, אף על גב שבני משה היו, דכר אמת בניה ודאי. רבי אלעזר אמר, הרי משה היה מזדוג במקום אחר קדוש עליון, ולא כבודו לקרא להם בניה. עכשו, אף על גב שבניה היו, משום כבוד אותו מקום שהזדוג בו, קרא להם כאן בניה, ואחר כך קרא להם בניה. מה הטעם? משום שאותה השעה שהגיעו, היה משה מדבר בשכינה. אחר שנפרד ויצא אל חמיו, אז כתוב ויבא יתרו חתן משה ובניה ואשתו וגו'.

אמר רבי שמעון, אלעזר אלעזר, אני רואה שבפרשה הזו שאתה מתחיל את הדבר כראוי, אף הסיום לא כן. ודאי בשביל כבוד

נהירו זעיר דקיק כמפתר כותלא, מגו ההוא סטרא אחרא. אוף הכי משה, מגו נהירו עילאה רב וסגי, הוה חמי לתתא כמפתר כותלא, חד חשוכא דקיק, דאתחזי ליה. ולא בכל זמנא, כמה דבלעם לא הוה מסתכל ההוא נהירו בכל זמנא.

וכאן חולקיה דמשה נביאה מהימנא, מה כתיב ביה, (שמות ג) וירא מלאך ה' אליו בלפת אש מתוך הסנה. הסנה ודאי הוה בגו ההוא קדושה ואתדבק ביה. דכלא אתדבק דא בדא, טהור וטמא, לית טהור אלא מגו טמא. ורוא דא, (איוב יד) מי יתן טהור מטמא. קליפה ומוחא דא בדא סלקא. ודא קליפה לא יתעדי ולא יתפר, עד זמנא דיקומון מתין מעפרא, כדין יתפר קליפה, ונהירו ונהיר בעלמא בלא סתימו מגו מוחא. זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ואת שני בניה, אמר רבי חייא, וכי בניה ולא בניה של משה. אלא, בגין דאיהי אשתדלת אבתריהו, בלא בעלה, קרא לון אורייתא בניה, ולא בניה. אמר רבי יוסי, אף על גב דבנוי דמשה הוו. מלה דקשוט בניה ודאי. ר' אלעזר אמר, הא משה הוה מזדוג באתר אחרא קדישא עלאה, ולא יקרא דיליה למקרי לון בניה. השתא אף על גב דבנוי הוו, בגין יקרא דהווא אתר דאזדוג ביה, קרא לון בניה הכא, לבתר קרא לון בניה מאי טעמא, בגין דהווא שעתא דמטו, הוה משה ממלל בשכינתא. לבתר דאתפרש ונפק לגבי חמוי, כדין כתיב (שמות יח) ויבא יתרו חתן משה ובניה ואשתו וגו'.

אמר ר' שמעון, אלעזר אלעזר, אנא חמינא בפרשתא דא, דאת שארי מלה כדקא יאות, וסיומא לאו הכי. ודאי

בפרשתא דא, דאת שארי מלה כדקא יאות, וסיומא לאו הכי. ודאי

השכינה, הודווגות העליונה שנודווגה במשה, כתוב בניה. ואם תאמר, והרי כתוב ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה? הכל הוא פלל אחד. ובניו - בניו של יתרו, שהרי לאחר שבא אליו משה, היו לו בנים.

וכך היה ביצקב, שפיון שבא אל לכן ושם בו את דיורו, היו לו בנים. אף כאן משה, פיון ששם דיורו ביתרו, היו ליתרו בנים, ואת כל ביתו הביא עמו להכניסם תחת פנפי השכינה. ויתרו אמר למשה, אני חתנדך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה. כתוב ושני בניה, ולא כתוב ושני בניך. (ויבא יתרו חתן משה ובניו) בנים היו לו ליתרו, שכתוב (שופטים א) ובני קניי חתן משה עלו מעיר התמרים. ובניו השאיר עם משה.

ויבא יתרו חתן משה. פתח ואמר, (ישעיה ב) והלכו עמים רבים ואמריו לכו ונעלה אל הר ה' וגו'. פסוק זה פרשוהו בכמה מקומות. אבל עתידים שאר העמים ללכת ולכתת רגליהם להכנס תחת פנפי השכינה. לכו ונעלה - כל אלילי העולם יש להם ירידה, ומי שנדבק בקדוש-ברוך-הוא יש לו עליה.

אל הר ה' - זה אברהם, שכתוב (בראשית כב) אשר יאמר היום בהר ה' יראה, שהרי אברהם קרא לו הר. מה הר הפקר לכל מי שרוצה בעולם, אף מקום קדוש זה הפקר כנגד כל מי שרוצה בעולם. אל בית - זה יצקב, שקרא למקום זה בית, שכתוב (שם כח) אין זה כי אם בית אלהים.

דבר אחר הר ובית, אף על גב שהכל דרגה אחת, מעלה לזה מן זה. הר לשאר העמים, כשבאים

בגין יקרא דשכינתא, אזדווגותא עלאה דאזדווג ביה במשה, פתיב בניה. ואי תימא, והא כתיב ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה. פלא איהו פללא חדא. ובניו, בניו דיתרו, דהא לבתר דאתא משה לגביה, הו ליה בניו.

והכי הוה ביצקב, דכיון דאתא לגביה דלכן, ושוי דיוריה ביה, הו ליה בניו. אוף הכא משה, פיון דשוי דיוריה ביתרו, הו ליה ליתרו בניו וכל ביתיה אייתי עמיה, למיעל לון תחות גדפי דשכינתא, ויתרו אמר למשה, אני חתנדך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה, ושני בניה פתיב, ולא כתיב ושני בניך. (ס"א ויבא יתרו חתן משה ובניו) בניו הו ליה ליתרו, דכתיב, (שופטים א) ובני קניי חתן משה עלו מעיר התמרים ובניו שבק עם משה.

ויבא יתרו חתן משה. פתח ואמר, (ישעיה ב) והלכו עמים רבים ואמריו לכו ונעלה אל הר ה' וגו'. האי קרא אוקמוה בכמה אתר. אבל זמינין שאר עמין למהך ולכתתא רגליהו, למיעל תחות גדפי דשכינתא. לכו ונעלה, פל טעוון דעלמא אית לון ירידה, וקודשא בריך הוא מאן דאתדבק ביה, אית ביה עליה.

אל הר ה' יי, דא אברהם, דכתיב, (בראשית כב) אשר יאמר היום בהר ה' יראה, דהא אברהם קרי ליה הר. מה הר הפקירא לכל מאן דבעי בעלמא, אוף אתר דא קדישא, הפקירא ללבלא לכל מאן דבעי בעלמא. אל בית, דא יצקב, דקרא להאי אתר בית, דכתיב, (בראשית כח) אין זה כי אם בית אלהים.

דבר אחר, הר ובית, אף על גב דכלא חד דרגא, (דף ע' ע"א) סליקו לדא מן דא, הר, לשאר עמין, פד אתאן

דבר אחר, הר ובית, אף על גב דכלא חד דרגא, (דף ע' ע"א) סליקו לדא מן דא, הר, לשאר עמין, פד אתאן